

**Statistikdokumentation for
Detailomsætningsindeks 2016 Måned 08**

1 Indledning

Detailomsætningsindekset belyser udviklingen i detailvirksomhedernes omsætning. Statistikken offentliggøres månedligt og benyttes primært til vurderinger af den økonomiske konjunkturudvikling og som en indikator for det private forbrug.

2 Indhold

Der offentliggøres detailomsætningsindeks for 43 brancher samt for tre hovedvaregrupper: fødevarer og andre dagligvarer, beklædning mv. samt andre forbrugsvarer. Desuden leveres tal for særlige branchegrupperinger til Eurostat. Der beregnes både et værdiindeks og et mængdeindeks. Mængdeindekset dog kun for de tre hovedvaregrupper og for tallene til Eurostat. Statistikken er baseret på data fra alle større detailvirksomheder og en stikprøve af de resterende, som hver måned spørges om deres omsætning. Der foretages sæsonkorrektur af de tre hovedvaregrupper samt totalen.

2.1 Indholdsbeskrivelse

Værdiindeksene belyser omsætningsudviklingen i løbende priser. Mængdeindekset er et såkaldt indirekte mængdeindeks, der fremkommer ved at værdiindekset divideres med et tilhørende prisindeks. Der foretages endvidere en sæsonkorrektur af de tre hovedvaregrupper samt totalen. Ved denne korrigeres også for placering af helligdage (påske), antallet af handelsdage og fordeling af ugedagene i de enkelte måneder.

2.2 Grupperinger og klassifikationer

Brancherne i statistikken følger den danske branchenomenklatur DBO7. En fuldstændig beskrivelse af brancherne findes i [Dansk Branchekode 2007](#).

En liste med de brancher, der dækkes af detailomsætningsindekset, kan ses i bilaget [Brancher](#).

Tal for enkelte af de mindre brancher offentliggøres ikke, enten af diskretioneringshensyn eller fordi de er for usikre til at kunne offentliggøres. Omsætningen i disse brancher indgår dog i de mere aggregerede grupperinger.

I den nationale publicering anvendes følgende hovedvaregruppering:

Fødevarer og andre dagligvarer dækker den samlede omsætning hos købmænd og butikker med specialhandel inden for fødevarer og andre dagligvarer samt supermarkedernes, discountforretningernes, varehusenes og stormagasinerne salg af disse varer. Desuden indgår kiosksalget på servicestationer i denne varegruppe.

Beklædning mv. omfatter omsætningen i butikker med specialhandel inden for beklædning og fodtøj samt supermarkedernes, discountforretningernes, varehusenes og stormagasinerne salg af disse varer.

Andre forbrugsvarer dækker fortrinsvis omsætningen i butikker med salg af udstyr til bolig og fritid, apotekernes omsætning samt supermarkedernes, discountforretningernes, varehusenes og stormagasinerne salg af disse varer. Desuden indgår servicestationernes brændstofsalg i denne varegruppe.

En detaljeret opdeling af brancherne i de tre varegrupper kan ses i bilaget [Branchegruppering](#).

En detaljeret opdeling af varer på varegrupperne kan ses i bilaget [Varegruppering](#).

2.3 Sektordækning

Detailsektoren.

2.4 Begreber og definitioner

Andre forbrugsvarer: Detailvarer der ikke er kategoriseret som dagligvarer eller beklædning mv. Fx husholdnings- og fritidsudstyr, medicin og brændstof.

Beklædning mv.: Tøj, sko og lædervarer. Desuden babyudstyr.

Branche: En beskrivelse af en virksomheds aktivitet. Til at bestemme brancher benytter Danmarks Statistik Dansk Branchekode, som er en 6-cifret nomenklatur baseret på EU's branchenomenklatur, NACE, der udgør de første 4 cifre i Dansk Branchekode.

Detailomsætning: Virksomhedernes salg af varer til private personer.

Detailvirksomhed: Virksomhed i branche, der primært videresælger varer til private forbrugere, her undtaget detailhandel med motorkøretøjer.

Fødevarer og andre dagligvarer: En dagligvare er en forbrugsvare, der forbruges relativt hurtigt af en forbruger og som ophører med at eksistere ved forbrug. Dagligvarer er primært fødevarer samt produkter til personlig pleje og rengøring, men også tobak.

2.5 Enheder

Enhederne i detailomsætningsindekset er virksomheder, hvor hver virksomhed er bestemt ved den juridiske enhed. I Danmarks Statistiks Erhvervsstatistiske Register bestemmes de juridiske enheder ved deres CVR-nummer.

I enkelte tilfælde afviges fra princippet om, at én enhed svarer til én virksomhed. Der kan være tale om, at en virksomhed har forretninger med væsentlig omsætning inden for flere detailbrancher, hvilket kan lede til at virksomheden opdeles i flere statistiske enheder. Omvendt kan flere virksomheder slås sammen til én enhed, hvis de fx har en fælles administration, der under alle omstændigheder ville indberette for samtlige enheder, hvis de var holdt opdelt.

2.6 Population

Populationen, som statistikken dækker, udgøres af virksomheder, som har hovedaktivitet eller i enkelte tilfælde biaktivitet inden for detailbrancherne, undtaget detailhandel med køretøjer. Endvidere er bagerforretninger med egen produktion af bagværk, som branchemæssigt klassificeres som fremstillingsvirksomhed, medtaget i statistikken. Der ses bort fra virksomheder med en årlig omsætning under 2,5 mio. kr. (i enkelte brancher dog 1 mio. kr.). Det samlede antal virksomheder i populationen er opgjort til ca. 10.000.

2.7 Geografisk dækning

Statistikken dækker danske detailvirksomheders detailsalg i Danmark, eksklusiv Grønland og Færøerne.

Udenlandske virksomheder med detailsalg til danskere (f.eks. virksomheder tæt på den danske grænse eller udenlandske internetbutikker) er ikke inkluderet i statistikken.

2.8 Tidsperiode

Statistikken dækker tidsperioden fra 2000 og frem. Ældre tidsserier beskrives under punktet *Sammenlignelighed over tid*.

2.9 Basisperiode

Basisåret for Detailomsætningsindekset er 2010.

2.10 Måleenhed

Måleenheden er indekspoint. Der offentliggøres både værdi- og mængdeindeks. Man kan læse mere om indeks i publikationen [Indeksberegninger](#).

2.11 Referencetid

Referencetiden for statistikkens månedlige tal er hele den angivne måned. Virksomhederne indberetter således hele månedens omsætning. Enkelte virksomheder har interne 4- og 5-ugers regnskaber, og en stor del opgør ellers kun omsætningen kvartalsvist, hvorfor indberetningen til statistikken kan være upræcist opgjort på måneder. Det vurderes dog ikke til at have væsentlig indflydelse på kvaliteten.

Den population, der bruges til opregning af stikprøvedata, har normalt referencetid i det senest afsluttede kvartal før den opgjorte måned. Det har ikke væsentlig indflydelse på beregningen af de månedlige stigningsrater, da der bruges måned-til-måned kædning, hvor aktuel og foregående måneds data hver gang opregnes til samme population.

2.12 Hyppighed

Statistikken udkommer én gang om måneden.

2.13 Indsamlingshjemmel og EU regulering

Der er hjemmel til at indhente oplysningerne i medfør af lov om Danmarks Statistik § 8.

Statistikken falder ind under Rådets forordning (EF) nr. 1165/98 af 19. maj 1998 og nr. 1893/2006 af 20. december 2006 om konjunkturstatistik.

2.14 Indberetningsbyrde

Respondentbyrden er opgjort til 2,8 årsværk.

2.15 Øvrige oplysninger

Detailomsætningsindekset har en [Emneside](#).

3 Statistisk behandling

Der indsamles hver måned omsætningstal fra en stikprøve på ca. 3500 detailvirksomheder, der indberetter via en online blanket eller telefonisk indtastning. De indberettede data fejlsøges ved fx at sammenligne udviklingen i omsætningen blandt virksomheder, der ligner hinanden.

Det indsamlede data opregnes til populationen ved bl.a. at inddrage oplysninger om det momspligtige salg for det seneste kvartal for hele populationen af detailvirksomheder.

De opregnede omsætningstal indekseres på branche-, varegruppe- og totalniveau. Varegruppe- og totalindeks sæsonkorrigeres.

3.1 Kilder

Undersøgelsen er baseret på en stikprøve blandt detailhandelsvirksomheder. Stikprøven er på cirka 3500 virksomheder og der er indberetninger fra cirka 2700 virksomheder ved første offentliggørelse.

Virksomhederne udvælges ud fra oplysninger om deres årlige omsætning, baseret på moms-indberetninger til SKAT. I stikprøven er først udvalgt samtlige virksomheder med mere end 20 mio. kr. ekskl. moms i årlig omsætning. Den resterende stikprøve er baseret på stratificeret tilfældig udvælgelse. Stikprøven er således opdelt i 4 størrelsesgrupper på 2,5-5,0 mio. kr. (i udvalgte brancher 1-5 mio. kr.), 5-10 mio. kr., 10-20 mio. kr. og mere end 20 mio. kr. i årlig omsætning. Blandt virksomheder med under 20 mio. kr. i årlig omsætning er stikprøvens størrelse løbende optimeret. Grænsen på 2,5 mio. kr./ 1 mio. kr. i årlig omsætning for mulig deltagelse i stikprøven er valgt for at begrænse respondentbyrden for de små virksomheder.

Den samlede udtrukne stikprøve var pr. 1. januar 2014 på ca. 3.500 virksomheder. Hvert år udskiftes mellem 1/4 og 1/3 af de virksomheder i stikprøven, som har en årlig omsætning på 1-20 mio. kr., og samtidig suppleres stikprøven med nye virksomheder. Hermed sikres at stikprøvens størrelse bevares på omtrent samme niveau, samt at den giver et aktuelt billede af detailbranchen. Dertil kommer at denne metode medfører, at visse af disse virksomheder ikke er med i stikprøven hele tiden, men også fritages i perioder.

3.2 Indsamlingshyppighed

Data indsamles månedligt.

3.3 Indsamlingsmetode

Omsætningstallene fås enten ved indtastning via telefon eller via online indberetning fra de virksomheder, der indgår i stikprøven. Indberetningen er obligatorisk, dvs. virksomhederne skal indberette retvisende data rettidigt.

Supermarkeder, discountforretninger, varehuse og stormagasiner samt servicestationer har en meget varieret varesammensætning. For at kunne foretage en opgørelse af omsætningsudviklingen på en tillempet varegruppering, anmodes virksomhederne i de 4 brancher om at fordele omsætningen på 3 hovedvaregrupper: fødevarer og andre dagligvarer, beklædning mv. og andre forbrugsvarer. Hvis virksomhederne ikke er i stand til at foretage en præcis fordeling, anmodes de om at fordele omsætningen skønsmæssigt.

Blanket til indberetning og vejledning i indberetning kan findes på [informationssiden](#).

3.4 Datavalidering

Det indsendte materiale underkastes en kontrol for fejl. I denne kontrol ses både på den enkelte indberetters omsætning i forhold til tidligere perioder og i forhold til lignende virksomheders indberetninger i den aktuelle periode. Hvis omsætningen er væsentlig anderledes end forventet, rettes en forespørgsel til indberetteren om korrektheden af de indsendte omsætningstal. Det må antages, at ikke alle fejl i indberetningerne opdages i forbindelse med fejlsøgningen, hvorfor statistikken kan være behæftet med en vis usikkerhed forbundet med fejlindberetning. I fejlsøgningen fokuseres målrettet på de indberetninger, der har størst betydning for statistikken, så usikkerheden forbundet med fejlindberetning vurderes under normale omstændigheder at være ganske lille - specielt for så vidt angår den månedlige udvikling på overordnet niveau.

3.5 Databehandling

Det indberettede data opregnes til den fulde population af detailvirksomheder, idet der dog ikke opregnes for de virksomheder, der ligger under grænsen for stikprøve-populationen (det såkaldte cut-off). Denne grænse er for de fleste brancher på 2,5 mio. kr. ekskl. moms i årlig omsætning, i enkelte brancher 1 mio., og virksomhederne under cut-off har samlet set under 5 pct. af den samlede detailomsætning. For de største af virksomhederne imputeres data ved manglende indberetning. Det er normalt kun nødvendigt at imputere værdier for under 5 virksomheder, hvilket svarer til en imputeringsrate under 0,2 pct.

I opregningen korrigeres for skævheder i stikprøven og besvarelsesmønsteret. Til det benyttes et såkaldt ratioestimat, hvor der inddrages oplysninger om det momspligtige salg for det seneste kvartal for hele populationen af detailvirksomheder. Denne population med de tilhørende oplysninger om det momspligtige salg kaldes for opregningspopulationen.

Beregningen af de omsætningstal, der ligger bag indeksberegningerne, er baseret på måned-til-måned-kædning. Det betyder, at der hver måned beregnes stigningsrater ved at opregne totaler for den aktuelle måned og samtidig genberegne den foregående måned, hvor der for begge måneder benyttes samme opregningspopulation. Forholdet mellem de to opregnede totaler er stigningsraten for den aktuelle måned. Stigningsraterne benyttes til at beregne omsætningstotalerne, der ligger til grund for indeksberegningerne, idet der kædes på en enkelt måneds faktisk opregnede totaler. Den måned er p.t. januar 2011.

Omsætningerne beregnes via kædning på brancheniveau, for de varegruppeopdelte brancher kædes dog på varegrupperne, hvorefter branchetotalerne beregnes ved addition af varegruppeturnotalerne for branchen. De samlede varegruppeturnotaler beregnes ved addition af de branche- og varegruppeturnotaler, der hører til de forskellige varegrupper.

Indeks beregnes ved at forholde den enkelte måneds omsætning til den gennemsnitlige månedsomsætning i basisåret (pt. 2010). Både på branche-, varegruppe og totalniveau aggregeres altså omsætninger, inden der indekseres. På den måde benyttes ikke eksplicitte vægte til beregning af diverse aggregerede indeks. Derimod kan man tale om interne vægte, der kan beregnes som omsætningsandelene i basisåret. De interne vægte kan ses i bilaget [Vægte](#).

De interne indekxvægte kan i en given periode anvendes til at sammenveje brancheindeks til totalindeks, men ønsker man et indtryk af en enkelt branches aktuelle vægt i en given periode, kræver det yderligere beregning. Vægten i en given periode, dvs. omsætningsandelen i perioden beregnes ved at gange omsætningsandelen i basisåret med branchens indeks i perioden og dividere med totalindekset i perioden.

Der offentliggøres ikke absolutte omsætningstal for detailomsætningen, kun indeks. Til vurdering af niveauet for de absolutte omsætningstal i de enkelte brancher henvises til de brancheopdelte momsopgørelser i statistikken *Firmaernes Køb og Salg*.

Mængdeindeks for varegrupperne beregnes ved at deflatere de tilsvarende værdiindeks. Dette gøres ved at omregne til faste priser ved hjælp af forbrugerprisindekset. Der deflateres på omsætningerne på varegruppeniveau, dog deflateres andre forbrugsvarer fra branchen Servicestationer separat med et prisindeks for brændstof. De deflaterede omsætningstal indekseres, og resultatet er et såkaldt indirekte mængdeindeks.

Der kan læses mere detaljeret om beregningsmetoderne bag detailomsætningsindekset i bilaget [Metodebeskrivelse](#).

3.6 Korrektion

Der foretages sæsonkorrektion af tallene på varegrupper og på de tal, der leveres til Eurostat, og det gøres for både værdiindeks og mængdeindeks. Der benyttes indirekte sæsonkorrektion til beregning af de samlede sæsonkorrigerede tal, dvs. de sæsonkorrigerede tal for varegrupperne sammenvejes med vægte fra basisåret. Hver måned sæsonkorrigeres tallene for hele tidserien.

4 Relevans

Der er stor interesse for de publicerede detailomsætningstal blandt brugere, som følger den aktuelle konjunkturudvikling. Statistikken efterspørges bredt af brancheorganisationer, bank- og finanssektoren, politikere, offentlige og private institutioner, forskere, virksomheder og nyhedsmedier. Statistikken anvendes til udarbejdelse af de kvartalsvise nationalregnskabstal og af Eurostat til at lave fælleseuropæisk statistik. Brugerne anser detailomsætningsindekset som en vigtig konjunkturindikator. Statistikken har stor bevågenhed i pressen og blandt andre professionelle brugere.

4.1 Brugerbehov

Undersøgelsen er af stor interesse for mange detailhandelsvirksomheder, i det omfang undersøgelsen tillader virksomhederne at sammenligne deres egen omsætningsudvikling med den generelle udvikling i deres branche.

Nogle brugere efterspørger tal, der i højere grad er vareopdelt. Da de mest detaljerede tal er opdelt efter virksomhedernes branche, giver virksomheder, der reelt har et varesortiment, der spredt sig over flere brancher, problemer i forhold til sammenlignelighed. Da en mere vareopdelt statistik vil øge respondentbyrden betragteligt, er det ikke et brugerbehov, der pt. kan opfyldes.

4.2 Brugertilfredshed

Brugerne anser generelt detailomsætningsindekset som værende en vigtig og hurtigt tilgængelig konjunkturindikator. Statistikken har stor bevågenhed i pressen og blandt andre professionelle brugere.

De detaljerede branchetal bruges til at vurdere udviklingen i de enkelte brancher, men her efterspørges undertiden en mere vareorienteret opdeling, idet nogle større virksomheder reelt breder sig over flere detailbrancher.

4.3 Fuldstændighed af data

Nogle brancheindeks offentliggøres ikke pga. diskretioneringshensyn eller hensyn til datakvaliteten.

Statistikken er omfattet af krav fra EU. Mht. fuldstændighed af disse data er alle disse krav opfyldt.

5 Præcision og pålidelighed

Samlet set vurderes usikkerheden på niveauet for det totale detailomsætningsindeks at være under 1 pct. Usikkerheden på varegruppen fødevarer og andre dagligvarer er i samme størrelsesorden, for varegruppen beklædning mv. kan den være helt op til 3 pct., mens den for varegruppen andre forbrugsvarer er under 2 pct. Den samlede usikkerhed på de månedlige ændringer er generelt meget lille. På det totale indeks vurderes den til at være højest 0,2 procentpoint, mens den på varegrupperne kan være lidt højere.

5.1 Samlet præcision

Generelt vurderes kvaliteten af statistikken til at være høj, dog med enkelte forbehold. Der kan være problemer med at sammenligne tallene over længere tid. Dette skyldes, at man ikke ønsker, at detailomsætningsindekset skal afspejle alle strukturelle ændringer i population og stikprøve (eksempelvis brancheskift ud og ind af detailsektoren), derfor benyttes der kædning til udregning af stigningsraterne for værdiindeksene.

Der vil desuden typisk være en svag undervurdering af mængdeindekset i perioder, hvor forbrugerne køber billigere varer og i billigere forretninger, og tilsvarende vil der være en svag overvurdering i perioder, hvor forbrugerne vælger dyrere varer og forretninger. Det skyldes, at relevante delindeks af Forbrugerprisindekset bliver brugt som deflator i udregningen af mængdeindekset. Kvaliteten af mængdeindekset er generelt meget afhængig af sammensætningen af disse deflatorer, der benyttes i omregningen fra værdiindeks til mængdeindeks. I perioder med ændringer i forbrugsmønstret er deflateringen og dermed mængdeindekset ekstra usikkert, hvilket skyldes, at forbrugerprisindekset ikke afspejler alle de løbende ændringer i forbrugsmønstret.

En foreløbig undersøgelse viser, at den manglende hensyntagen til ovennævnte substitutionseffekter de seneste år har haft en samlet effekt på mængdeindekset, der svarer til en undervurdering af årstigningen på 0,2 til 0,4 procentpoint.

I en angivelse af størrelsen på den samlede usikkerhed må skelnes mellem usikkerheden på de bagvedliggende omsætningstotaler og usikkerheden på den månedlige ændring, der normalt er det primære fokus for statistikken.

Samlet set vurderes usikkerheden på det totale detailomsætningsindeks at være under 1 pct. Usikkerheden på varegruppen fødevarer og andre dagligvarer er i samme størrelsesorden, for varegruppen beklædning mv. kan den være helt op til 3 pct., mens den for varegruppen andre forbrugsvarer er under 2 pct.

Den samlede usikkerhed på de månedlige ændringer er generelt meget lille. På det totale indeks vurderes den til at være højest 0,2 procentpoint, mens den på varegrupperne kan være lidt højere.

Manglende indberetning fra meget væsentlige virksomheder kan i enkelte måneder give anledning til lidt større usikkerhed ved første offentliggørelse.

5.2 Stikprøveusikkerhed

Der er beregnet stikprøveusikkerheder for de opregnede omsætninger, der ligger til grund for indekstallene. For totalen er den under 0,5 pct., for varegrupperne under 1 pct. På brancheniveau kan stikprøveusikkerheden være noget større. For de største brancher er den normalt under 2 pct., for de mellemstore under 5 pct., og for de mindre brancher kan den være helt op til 10 pct., men kun i ekstreme tilfælde højere end dette.

Der er også beregnet stikprøveusikkerhed for den månedlige stigningsrate. På det samlede værdiindeks er den under 0,1 pct.

5.3 Anden usikkerhed

Den samlede usikkerhed udgøres af stikprøveusikkerheden og anden systematisk usikkerhed tilsammen. Under anden usikkerhed hører bl.a. målefejl og bortfald.

I en angivelse af størrelsen på den samlede usikkerhed må desuden skelnes mellem usikkerheden på de bagvedliggende omsætningstotaler og usikkerheden på den månedlige ændring, der normalt er det primære fokus for statistikken.

Samlet set vurderes usikkerheden på det totale detailomsætningsindeks at være under 1 pct. Usikkerheden på varegruppen fødevarer og andre dagligvarer er i samme størrelsesorden, for varegruppen beklædning mv. kan den være helt op til 3 pct., mens den for varegruppen andre forbrugsvarer er under 2 pct. Ca. halvdelen af den samlede usikkerhed kan henføres til anden usikkerhed end stikprøveusikkerhed.

Den samlede usikkerhed på de månedlige ændringer er generelt meget lille. På det totale indeks vurderes den til at være højest 0,2 procentpoint, mens den på varegrupperne kan være lidt højere. Også her skyldes ca. halvdelen af usikkerheden anden usikkerhed end stikprøveusikkerhed.

Manglende indberetning fra meget væsentlige virksomheder kan i enkelte måneder give anledning til lidt større usikkerhed ved første offentliggørelse.

Da statistikken offentliggøres forholdsvis hurtigt, mangler der indberetninger for en del enheder, ved første offentliggørelse. Målt uvægtet, dvs. uden hensyntagen til virksomhedernes størrelse er bortfaldet som følger:

20 pct. ved første offentliggørelse. 10 pct. ved første revision, under 5 pct. ved anden og sidste revision.

Langt de fleste enheder skal kun svare på ét spørgsmål, og de øvrige, der skal svare på 2-3 spørgsmål svarer stort set altid på det de skal, hvis de svarer. Derfor er raten for delvist manglende enheder stort set lig raten for manglende enheder:

20 pct. ved første offentliggørelse. 10 pct. ved første revision, under 5 pct. ved anden og sidste revision.

5.4 Kvalitetsstyring

Danmarks Statistik følger anbefalinger vedrørende organisering og styring af kvalitet, der er givet i Adfærdskodeks for europæiske statistikker (Code of Practice, CoP) og den tilhørende implementeringsmodel Quality Assurance Framework (QAF). Læs mere om disse på [Adfærdskodeks for europæiske statistikker](#). Der er etableret en arbejdsgruppe for kvalitet og en central kvalitetssikringsfunktion, der løbende gennemfører tjek af produkter og processer.

5.5 Kvalitetssikring

Danmarks Statistik følger principperne i Adfærdskodeks for europæiske statistikker (Code of Practice, CoP) og bruger den tilhørende implementeringsmodel Quality Assurance Framework (QAF) ved implementeringen af disse principper. Dette indebærer løbende decentrale og centrale tjek af produkter og processer på baggrund af dokumentation, der følger internationale standarder. Den centrale kvalitetssikringsfunktion rapporterer til arbejdsgruppen for Kvalitet. Rapporteringen indeholder blandt andet forslag til forbedringer, som vurderes, besluttet og implementeres.

5.6 Kvalitetsvurdering

Generelt vurderes kvaliteten af statistikken til at være høj, dog med enkelte forbehold. Der kan være problemer med at sammenligne tallene over længere tid. Dette skyldes, at man ikke ønsker, at detailomsætningsindekset skal afspejle alle strukturmæssige ændringer i population og stikprøve (eksempelvis brancheskift ud og ind af detailsektoren), derfor benyttes der kædning til udregning af stigningsraterne for værdiindeksene.

Der vil desuden typisk være en svag undervurdering af mængdeindekset i perioder, hvor forbrugerne køber billigere varer og i billigere forretninger, og tilsvarende vil der være en svag overvurdering i perioder, hvor forbrugerne vælger dyrere varer og forretninger. Det skyldes, at relevante delindeks af Forbrugerprisindekset bliver brugt som deflator i udregningen af mængdeindekset. Kvaliteten af mængdeindekset er generelt meget afhængig af sammensætningen af disse deflatorer, der benyttes i omregningen fra værdiindeks til mængdeindeks. I perioder med ændringer i forbrugsmønstret er deflateringen og dermed mængdeindekset ekstra usikkert, hvilket skyldes, at forbrugerprisindekset ikke afspejler alle de løbende ændringer i forbrugsmønstret.

En foreløbig undersøgelse viser, at den manglende hensyntagen til ovennævnte substitutionseffekter de seneste år har haft en samlet effekt på mængdeindekset, der svarer til en undervurdering af årsstigningen på 0,2 til 0,4 procentpoint.

I en angivelse af størrelsen på den samlede usikkerhed må skelnes mellem usikkerheden på de bagvedliggende omsætningstotaler og usikkerheden på den månedlige ændring, der normalt er det primære fokus for statistikken.

Samlet set vurderes usikkerheden på det totale detailomsætningsindeks at være under 1 pct. Usikkerheden på varegruppen fødevarer og andre dagligvarer er i samme størrelsesorden, for varegruppen beklædning mv. kan den være helt op til 3 pct., mens den for varegruppen andre forbrugsvarer er under 2 pct.

Den samlede usikkerhed på de månedlige ændringer er generelt meget lille. På det totale indeks vurderes den til at være højest 0,2 procentpoint, mens den på varegrupperne kan være lidt højere.

Manglende indberetning fra meget væsentlige virksomheder kan i enkelte måneder give anledning til lidt større usikkerhed ved første offentliggørelse.

5.7 Revisionspolitik

Danmarks Statistik foretager revisioner i offentliggjorte tal i overensstemmelse med [Danmarks Statistiks revisionspolitik](#). De fælles procedurer og principper i revisionspolitikken er for nogle statistikker suppleret med en specifik revisionspraksis.

5.8 Praksis for revisioner

Første offentliggørelse, hvor der udelukkende offentliggøres tal på tre hovedvaregrupper, udkommer 20-22 dage efter slutningen af referenceperioden.

Ved første offentliggørelse af tal på hovedvaregrupper måneden efter, offentliggøres for første gang tal for den foregående måned på detaljeret brancheniveau. Samtidig revideres de tidligere offentliggjorte tal for hovedvaregrupperne. Udgivelsestiden for disse tal er således 50-52 dage.

To måneder efter første offentliggørelse af hovedvaregrupper, revideres tallene for anden og sidste gang. Samtidig revideres branchetallene for samme måned for første og eneste gang. Udgivelsestiden for endelige tal er således 70-72 dage for både hovedvaregrupper og for branchetal.

Ved større metodeomlægninger eller konstatering af fejl, kan tallene revideres længere tilbage i tid. Dette blev senest gjort i maj 2012, hvor hele tidsserien blev tilbageregnet med nye metoder. Den omlægning kan der læses mere om i denne [udgivelse](#).

Størrelse af revisioner

De først offentliggjorte tal på hovedvaregrupper revideres to gange i forbindelse med offentliggørelsen af de næste to måneders tal. Revisionerne kan generelt betegnes som små, især når man tager den korte udgivelsestid i betragtning.

Målt på stigningsraten for det samlede sæsonkorrigerede mængdeindeks er revisionerne fra første offentliggørelse til første revision normalt under 0,2 procentpoint i forhold til det først offentliggjorte tal (og ofte under 0,05 procentpoint). Der kan til tider være revisioner på op til 0,5 procentpoint, men det vil normalt skyldes selve sæsonkorrektionen, hvor ændringer i sæsonmønsteret kan give anledning til revisioner tilbage i tid, og i mindre grad ændringer i de faktiske ukorrigerede tal.

Målt på stigningsraten for det samlede ukorrigerede mængdeindeks er der normalt revisioner fra første offentliggørelse til første revision på mellem 0,1 og 0,3 procentpoint i forhold til det først offentliggjorte tal, hvilket primært skyldes sent indkommet data og i mindre grad sene rettelser af rettidigt indkommet data.

Størrelsen på anden revision er normalt under 0,05 procentpoint.

Fordelt på varegrupper kan revisionerne generelt være ca. dobbelt så store som på det samlede indeks. Revisioner på brancheindeks er normalt ganske små, pga. den høje svarprocent ved første offentliggørelse af branchetal.

6 Aktualitet og punktlighed

Der offentliggøres tal på hovedvaregrupper allerede 20-22 dage efter månedens afslutning. Det er ganske hurtigt for en spørgeskemabaseret undersøgelse. En måned senere kommer tal på det mest detaljerede brancheniveau.

Punktligheden er særdeles høj, idet forsinkelser i forhold til de planlagte udgivelsestider sker yderst sjældent.

6.1 Udgivelsestid for foreløbige og endelige tal

Første offentliggørelse, hvor der udelukkende offentliggøres tal på tre hovedvare-grupper, udkommer 20-22 dage efter slutningen af referenceperioden.

Ved første offentliggørelse af tal på hovedvaregrupper måneden efter, offentliggøres for første gang tal for den foregående måned på detaljeret brancheniveau. Samtidig revideres de tidligere offentliggjorte tal for hovedvaregrupperne. Udgivelsestiden for disse tal er således 50-52 dage.

To måneder efter første offentliggørelse af hovedvaregrupper, revideres tallene for anden og sidste gang. Samtidig revideres branchetallene for samme måned for første og eneste gang. Udgivelsestiden for endelige tal er således 70-72 dage for både hovedvaregrupper og for branchetal.

6.2 Publikationspunktlighed

Punktligheden er særdeles høj, idet forsinkelser i forhold til de planlagte udgivelsestider sker yderst sjældent.

7 Sammenlignelighed

Tællingen er udarbejdet siden 1939, men statistikken er ikke velegnet til brug som en tidsserie over en længere årrække, på grund af strukturelle ændringer indenfor detailhandlen over tid. Stikprøveudtagningen og beregningsprocedurerne er blevet justeret mange gange i den forløbne periode, senest i maj 2012, hvor tidsserien tilbage til 2000 er genberegnet med nye metoder.

7.1 International sammenlignelighed

Der leveres hver måned data til EU's statistikbureau, Eurostat. Her leveres også nogle specielle aggregater, som ikke offentliggøres nationalt. Data for samtlige EU-lande kan findes på [Eurostats hjemmeside](#). Det vurderes, at der er god sammenlignelighed på tværs af landene, idet statistikkerne bør være produceret efter fælles retningslinjer og principper.

7.2 Sammenlignelighed over tid

Tællingen er udarbejdet siden 1939, men statistikken er ikke velegnet til brug som en tidsserie over en længere årrække, på grund af strukturelle ændringer indenfor detailhandlen over tid.

Stikprøveudtagningen og beregningsprocedurerne er blevet justeret mange gange i den forløbne periode, senest i maj 2012, hvor tidsserien tilbage til 2000 er genberegnet med nye metoder. Den omlægning kan der læses mere om i særudgivelsen [Detailomsætningsindeks inkl. servicestationer](#).

I Statistikbanken kan findes historiske serier tilbage til 1979, men pga. forskelle i metoder og klassificeringer kan der ikke forventes god sammenlignelighed med den aktuelle serie, der begynder januar 2000.

7.3 Sammenhæng med anden statistik

Andre konjunkturstatistiske opgørelser belyser også udviklingen i omsætningen i detailhandlen. Nedenfor er skitseret forholdet mellem detailomsætningsindekset og en række andre opgørelser, der kan benyttes til vurdering af bevægelser i detailomsætningen.

Firmaernes Køb og Salg ("Momsstatistik"): Foruden at være en totalopgørelse adskiller momsstatistikken sig fra detailomsætningsindekset ved forskelle i omsætningsbegrebet. Omsætningen i momsstatistikken er den samlede momspligtige omsætning. I detailomsætningsindekset omfatter omsætningen kun den del af den samlede omsætning i de nævnte brancher, der vedrører salg til private. Momsstatistikken er baseret på løbende momsindbetalinger, hvilket betyder at ændringer i populationen i princippet får omgående virkning i omsætningstallene. Det samme er ikke tilfældet i detailomsætningsindekset. Desuden indberetter en række små og mellemstore detailvirksomheder ikke moms til Skat månedligt, men de kan godt være med i stikprøven til detailomsætningsindekset, der således har mulighed for en mere sikker beregning af den månedlige stigningsrate, især på det detaljerede brancheniveau.

Vareforbrug i nationalregnskabet: I nationalregnskabet udarbejdes opgørelser over den kvartalsvise udvikling i forbruget, fordelt på varetyper. Det private forbrug af visse varetyper i det kvartalsvise nationalregnskab stammer fra salg i virksomheder, hvis omsætningsudvikling måles i detailomsætningsindekset. I det private forbrug indarbejdes dog andre kilder end detailomsætningsindekset, hvorfor udviklingen i de to indikatorer ikke er ens.

Andre statistikker: Ud over de ovenstående opgørelser, der kan benyttes til vurdering af omsætningsudviklingen for den samlede detailhandel, udarbejdes en række opgørelser, der belyser udviklingen i dele af det private forbrug:

- Månedligt udarbejdes til konjunkturvurderingen statistik over salget af nyregistrerede motorkøretøjer på grundlag af oplysninger fra Det Digitale Motorregister.
- Månedligt konjunkturbarometer for detailhandel

En række brancheorganisationer inden for detailhandel udarbejder på baggrund af indberetninger fra medlemmer opgørelser om omsætningsudviklingen for de pågældende brancher.

Dankortomsætningen: Nets offentliggør hver måned tal for den månedlige dankortomsætning. Der er naturligt nok en stærk sammenhæng mellem detailomsætningsindekset og Dankortomsætningen, om end der også er flere forhold, der gør, at man langt fra kan forvente, at de to indikatorer udvikler sig ens. Det kan der læses mere om i denne [temanyt](#) og mere detaljeret i dette [notat](#).

7.4 Intern konsistens

Sæsonkorrektur er beregnet indirekte, hvilket giver konsistens mellem sæsonkorrigerede summer og deres delkomponenter. Der er ikke andre kilder til mulig intern inkonsistens.

8 Tilgængelighed

De nyeste tal offentliggøres i en månedlig nyhedsartikel, Nyt fra Danmarks Statistik, og alle tal kan findes i [Statistikbanken](#).

Detailomsætningsindekset har desuden en [emneside](#).

8.1 Udgivelseskalender

Udgivelsestidspunktet fremgår af udgivelseskalenderen. Datoen bekræftes i ugerne forinden.

8.2 Udgivelseskalender - adgang

Udgivelseskalenderen kan findes på følgende link: [Udgivelseskalender](#).

8.3 Udgivelsespolitik - brugeroplysning

Statistikker offentliggøres altid kl. 09:00 på dagen, der er annonceret i udgivelseskalender. Ingen uden for Danmarks Statistik ser statistikken før offentliggørelsestidspunktet. Temapublikationer mv. kan offentliggøres på andre tidspunkter af dagen. Rigsstatistikeren kan beslutte, at sådanne publikationer kan udleveres før udgivelsestidspunktet, fx til interessenter og pressen.

8.4 NYT/Pressemeddelelse

De foreløbige tal offentliggøres i [NYT fra Danmarks Statistik](#)

8.5 Publikationer

Tallene indgår i [Statistisk Årbog](#).

8.6 Statistikbanken

Alle tal offentliggøres i [Statistikbanken](#)

8.7 Adgang til mikrodata

Der er ikke adgang til det bagvedliggende mikrodata.

8.8 Anden tilgængelighed

Der udarbejdes hver måned et abonnementsprodukt indeholdende årsindeks og år-til-dato indeks for de detaljerede brancher. Produktet kan købes via Danmarks Statistiks Kundecenter, og der kan findes mere information på [Det Brancheopdelte Detailomsætningsindeks](#).

8.9 Diskretioneringspolitik

I udarbejdelsen af Detailomsætningsindekset følges Danmarks Statistiks [Datafortrolighedspolitik](#).

8.10 Diskretionering og databehandling

I udarbejdelsen af Detailomsætningsindekset følges Danmarks Statistiks [Datafortrolighedspolitik](#). I tilfælde af, at branchetal er berørt af diskretioneringshensyn, offentliggøres tallene ikke men indgår i overliggende aggregater.

8.11 Reference til metodedokumenter

Der kan læses mere detaljeret om beregningsmetoderne bag detailomsætningsindekset i bilaget [Metodebeskrivelse](#).

8.12 Dokumentation af kvalitetssikring

Resultater fra vurdering af beskrivelse af produkter og udvalgte processer foreligger i deltageret form for hver statistik samt summarisk i rapporter til arbejdsgruppen for kvalitet.

9 Administrative oplysninger

Administrativt er statistikken placeret i kontoret Konjunkturstatistik. De statistikansvarlige er:

- Lina Pedersen, tlf. 39 17 36 75, e-mail: lip@dst.dk
- Paul Lubson, tlf. 39 17 35 42, e-mail: pal@dst.dk

9.1 Organisation

Danmarks Statistik

9.2 Kontor, afdeling

Konjunkturstatistik, Erhvervsstatistik

9.3 Kontaktpersonens navn

Lina Pedersen

9.4 Kontaktpersonens funktion

Statistikansvarlig

9.5 Adresse

Sejrøgade 11, 2100 København Ø

9.6 E-mailadresse

lip@dst.dk

9.7 Telefonnummer

39 17 36 75

9.8 Faxnummer

39 17 39 99